

Η διπλή απαξίωση της Ελλάδας (του Γιάννη Βούλγαρη)

Τα Νέα, 11/03/2016

Εντάξει, το έχουμε ξαναδεί και ξαναπεί, κάθε φορά όμως επανέρχεται το ίδιο στενόχωρο συναίσθημα. Η Κύπρος βγαίνει από το Μνημόνιο, η Ελλάδα μπαίνει στο τρίτο. Μένουμε πια η μόνη χώρα σε Μνημόνιο. Κομμάτι δύσκολο να σε κάνει περήφανο αυτή η «μοναδικότητα». Εθνική μοναξιά ασφαλώς, λόγω εθνικής αφροσύνης όμως. Όπως και αν τελειώσει, η περίοδος της χρεοκοπίας θα προστεθεί στα παραδείγματα της εθνικής μας ιστορίας, όπου σε συνθήκες διεθνούς κρίσης η Ελλάδα αδυνατεί να προσανατολιστεί εγκαίρως και παρασύρεται από τα μεγάλα κύματα. Ας μην παρηγορούμαστε ότι φταίνει οι «άλλοι», οι αστοχίες των Μνημονίων ή οι πολιτικές λιτότητας της Γερμανίας. Αυτά ίσχυαν για όλους. Η σημερινή μας μοναξιά έχει πρωτίστως εσωτερικές αιτίες.

Όπως και στο παρελθόν, έτσι και τώρα οι λόγοι είναι κατ' αρχάς πολιτικοί. Στη μεταπολιτευτική περίοδο έγιναν μεγάλα βήματα δημοκρατικής ωρίμασης, οι θεσμοί κατά κανόνα βελτιώθηκαν και η εμπιστοσύνη προς αυτούς ενισχύθηκε. Χάρη σε αυτές τις προόδους, η ελληνική κοινωνία συνέχισε να αντιδρά συντεταγμένα και δημοκρατικά, παρά το βάθος και τη διάρκεια που προσέλαβε η κρίση. Όμως, η περίοδος της χρεοκοπίας έφερε στην επιφάνεια τη «σκοτεινή πλευρά» της Μεταπολίτευσης. Μεγέθυνε και έκανε κυρίαρχες τις παθογένειες που σχετίζονται με τον εθνικολαϊκισμό, τον τυφλό κομματικό ανταγωνισμό, τον συντεχνιακό εγωισμό και τη διοικητική αναποτελεσματικότητα. Η διάταξη των οργανωμένων κοινωνικών συμφερόντων μπλοκάρισε τις δυνατότητες αναδιάρθρωσης για την έξοδο από την κρίση. Η περιορισμένη εμπιστοσύνη στους θεσμούς, η υποχώρηση του δημοσίου συμφέροντος υπό την πίεση του κομματικού ή του συντεχνιακού, έκαναν αδύνατη τη στοιχειώδη συνεννόηση. Στένεψαν τον ορίζοντα της εθνικής στρατηγικής κάνοντας το

μέλλον απώτατο, τυχαίο και επίφοβο. Αλλά στον στενεμένο ορίζοντα ακυρώνεται η δυνατότητα κοινωνικών συμφωνιών και συμβιβασμών, καθώς οι απώλειες «κεκτημένων» στο παρόν βιώνονται σαν οριστικές. Τα εθνικιστικά και τα λαϊκιστικά ιδεολογήματα επιστρατεύτηκαν για να επενδύσουν το γυμνό κομματικό συμφέρον ή για να δώσουν δημόσιο επίχρισμα στη συντεχνιακή διεκδίκηση – κυρίως των προνομιούχων ομάδων.

Σε αυτό το κλίμα εντάθηκαν η κομματική δημαγωγία και ο πολωτικός κομματικός ανταγωνισμός. Ο λαϊκισμός έκανε πάρτι. Αλλωστε είναι της μόδας παντού. Όχι μόνο στην Ευρώπη – εδώ ένας απίθανος όπως ο Τραμπ διεκδικεί την προεδρία των ΗΠΑ. Είναι προφανές ότι η δυσκολία διαχείρισης της οικονομικής – κοινωνικής κρίσης έχει δώσει εύκολο πάτημα σε κάθε δημαγωγία, είτε από τα δεξιά είτε από τα αριστερά, κατά του «κατεστημένου», κατά του «παλιού». Σαν οι πολίτες να έχουν πια ανάγκη μόνο από συναισθηματικό ξέσπασμα, από πολιτικούς performers ακόμα και αν είναι άσχετοι, από καταγγελτικό υβρεολόγιο που κατασκευάζει εχθρούς χωρίς να αρθρώνει σχέδιο.

Και το ΠΑΣΟΚ και η ΝΔ δημαγώγησαν ως αντιπολιτεύσεις στη διάρκεια της κρίσης, και οι δύο έκαναν «ρεαλιστική» στροφή όταν ανέλαβαν την κυβέρνηση. Είχαν όμως δύο χαρακτηριστικά. Ήταν πεπεισμένες φιλοευρωπαϊκές δυνάμεις και ως κόμματα εξουσίας είχαν μια ορισμένη διοικητική επάρκεια. Ο ΣΥΡΙΖΑ ήταν διαφορετικός. Ένα μετακομμουνιστικό μικρό κόμμα, από κοινού με ένα αριστεριστικό νεφέλωμα και με ένα ψεκασμένο ακροδεξιό μόρφωμα, ήρθε στην εξουσία με μια εξωπραγματική στρατηγική, την οποία υποχρεώθηκε να αλλάξει άρδην μέσα σε λίγους μήνες. Σε αυτό προστέθηκε «η απειρία, η ανικανότητα ή η εγκληματική αδιαφορία» κατά την παραδοχή επιφανούς στελέχους του. Έτσι έγινε η Ελλάδα των ΣΥΡΙΖΑΝΕΛ χώρα του Μνημονίου και των hotspots.

Τώρα βιώνουμε το κενό μετά το διπλό φιάσκο της συριζαϊκής πολιτικής. Φιάσκο του αντιμνημονιακού λόγου, που αφού καταβύθισε την οικονομία ξαναέδωσε την Ελλάδα σε νέο Μνημόνιο. Το πιο κακοσχεδιασμένο και λαθεμένο από αναπτυξιακή άποψη.

Φιάσκο της διαχείρισης του προσφυγικού και μεταναστευτικού ζητήματος. Η πρόσφατη Σύνοδος Κορυφής δεν αφήνει πολλές αμφιβολίες. Από τη μια έκλεισε ο δρόμος των Δυτικών Βαλκανίων, από την άλλη οι ρυθμίσεις με την Τουρκία μόνο πειστικές δεν είναι. Ουσιαστικά, η προσέλευση προσφύγων και μεταναστών στην Ελλάδα αφήνεται στην «αυτορρύθμιση» – στο πότε δηλαδή οι διακινητές και οι μετανάστες θα πειστούν ότι η Ελλάδα είναι τέλος του δρόμου, χώρα εγκλωβισμού και όχι χώρα transit. Οι θλιβερές εικόνες της Ειδομένης εντάσσονται σε αυτή την «αυτορρύθμιση». Παρά τις διακινούμενες πληροφορίες, είναι αμφίβολο αν οι Ευρωπαίοι χρειάζονταν να δώσουν ουσιαστικά ανταλλάγματα στον κ. Τσίπρα σχετικά με τα μνημονιακά μέτρα για να πετύχουν αυτή την απόφαση στο Προσφυγικό. Για άλλη μια φορά η ελληνική αστοχία τούς είχε δώσει και το μαχαίρι και το πεπόνι. Αποτέλεσμα; Η Ελλάδα έγινε το πεδίο της πρώτης ανθρωπιστικής κρίσης που εκδηλώθηκε σε χώρα της σύγχρονης Ευρώπης. Σπουδαίο ανθρωπιστικό κατόρθωμα της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑΝΕΛ, μα την αλήθεια!

Το διπλό φιάσκο και οι αλληπάλληλες κωλοτούμπες έχουν αφήσει μετέωρη την ιδεολογικοπολιτική ταυτότητα του ΣΥΡΙΖΑ. Για αυτό η επιχείρηση «κατάληψης του κράτους» και των μέσων μαζικής επικοινωνίας εξελίσσεται με τόσο απροκάλυπτο τρόπο. Ερχεται να γεμίσει το στρατηγικό κενό, να μετριάσει τη φθορά των αλληπάλληλων αποτυχιών και διαψεύσεων. Ετσι κι αλλιώς υπήρχαν οι προϋποθέσεις στην ίδια τη μετακομμουνιστική ιδεολογική συγκρότηση του ΣΥΡΙΖΑ: δυσανεξία για τα όρια που θέτει η φιλελεύθερη δημοκρατία στην άσκηση της εξουσίας, λαϊκιστική ερμηνεία της «λαϊκής κυριαρχίας». Χωρίς αμφιβολία, το κυβερνητικό σύμπλεγμα ΣΥΡΙΖΑΝΕΛ συνιστά μια καθαρή οπισθοδρόμηση της θεσμικής πολιτικής και κουλτούρας της χώρας. Υπάρχει όμως ένας χώρος που μπορεί να εξελιχθεί επικίνδυνα λόγω της κρισιμότητάς του και λόγω της πρόθεσης της κυβέρνησης να τον υποτάξει στις σκοπιμότητές της. Πράγματι, τα κρούσματα στον δικαστικό χώρο είναι προειδοποιητικά καμπανάκια. Είναι ευθύνη των αντιπολιτεύσεων να αντισταθούν σθεναρά στους κυβερνητικούς σχεδιασμούς και στις προκλητικές ενέργειες της

κ. Θάνου, των κ.κ. Παπαγγελόπουλου και Παρασκευόπουλου. Είναι όμως πρωτίστως χρέος των ίδιων των δικαστών να υπερασπιστούν τα βήματα επαγγελματισμού, εκδημοκρατισμού και ανανέωσης που έγιναν με τόσο κόπο στη διάρκεια της Μεταπολίτευσης.

Στο επόμενο διάστημα, η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑΝΕΛ κατά τα φαινόμενα θα υπογράψει και θα ψηφίσει ό,τι της δώσει η τρόικα, όπως έκανε και τον περασμένο Ιούλιο. Στη συνέχεια θα βραχυκυκλωθεί εκ νέου στην εφαρμογή, ενώ την ίδια στιγμή η συνολική της πολιτική και νοοτροπία θα ακυρώνει κάθε θετική δυναμική που μπορεί να περικλείει το Μνημόνιο το οποίο θα έχει υπογράψει. Ο ΣΥΡΙΖΑ δεν έχει την ισχύ να επιβληθεί ως καθεστώς και οι σχετικές απόπειρες που κάνει θα αποτύχουν. Μπορεί όμως να κρατήσει την Ελλάδα παγιδευμένη στα κάτω, γιατί δεν μπορεί να δημιουργήσει συνθήκες επανόδου στην κανονικότητα και ανάκαμψης της χώρας.

Είναι σήμερα δουλειά των αντιπολιτεύσεων να το δείξουν, να το αντιπαλέψουν και να πείσουν τελικά αυτή την κοινωνία ότι η Ελλάδα μπορεί να πετύχει αυτό που όλοι οι άλλοι πέτυχαν. Να βγει κάποτε από τα Μνημόνια. Να γίνει ξανά κανονικό κράτος.